

KAREL VAN MANDERSTRAAT

In Heemskerk is een straat vernoemd naar de schilder/schrijver Karel van Mander. Karel of Carel van Mander (Meulebeke, mei 1548 - Amsterdam, 11 september 1606) was een kunstschilder en schrijver van Vlaamse afkomst.

In 1583 vestigde hij zich in Haarlem. Daar zou hij twintig jaar blijven wonen en werken. Hij had er met Cornelis van Haarlem en Hendrick Goltzius een 'academie', vermoedelijk een kleine studieclub waar naar naakte modellen werd getekend, wat toen eigenlijk verboden was. Zij wisselden daarbij tevens hun kunstopvattingen uit, met name over het maniërisme. Van Mander schilderde, dichtte, schreef proza en ontwierp wandtapijten voor François Spierincx. Van Mander leefde zijn laatste jaren eerst in Heemskerk, in het buiten Sevenbergen, en daarna in Amsterdam. Tijdens zijn verblijf van een jaar in Heemskerk voltooide hij zijn befaamde werk 'Het Schilderboek'. De eerste uitgave hiervan verscheen in 1604 te Amsterdam. Hij overleed op 58-jarige leeftijd en werd twee dagen later begraven vanuit een pand op het Rokin.

Zijn belangrijkste boek is het Schilder-boeck, dat verscheen in 1604. Het boek was bedoeld als handleiding voor schilders die verhalen uit de klassieke mythologie wilden afbeelden. Zestiende-eeuwse schilders uit de Lage Landen gingen in die periode wel vaker op reis naar Italië om kennis op te doen van de klassieke beeldtaal. Omdat steeds vaker mythologische onderwerpen werden afgebeeld, werd het voor schilders noodzakelijk zich te verdiepen in het mythologische verhalengoed, opdat de verhalen op de juiste wijze werden verbeeld. Niet iedereen kon zich echter zo'n reis veroorloven.

Karel van Mander besloot daarom nadat hij in 1573 een reis naar Italië had ondernomen en drie jaar in Rome en Florence had gewoond, het Schilder-boeck samen te stellen, waarin hij niet alleen lessen opnam over de renaissancestische schildertechnieken die hij had geleerd in Italië, maar ook uitleg gaf bij de mythologische verhalen uit Ovidius' Metamorfosen. Schilders die niet bekend waren met het mythologische verhalengoed of het Latijn niet beheersten, konden uit Van Manders werk putten om een voorstelling correct weer te geven.

Het Schilder-boeck (1604) door de Zuid-Nederlander Karel van Mander beschrijft het leven en werk van een groot aantal schilders, zowel uit het verleden als uit Van Manders eigen tijd. Daarnaast biedt het theoretische beschouwingen. Geïnspireerd op Giorgio Vasari's kunstenaarslevens uit 1568, is het Schilder-boeck niettemin een oorspronkelijk werk. Voor het schrijven van het Schilderboek was hij gesponsord door de vroedschap van Haarlem. Het belang van geschiedenis studeren in die tijd was nog onderstreept door de versen van Pieter Christiaenszoon Bor in de inleiding van het Schilderboek.

Van grote waarde zijn de beschrijvingen van Noord-Europese schilders. Karel van Mander bedient zich van levendig en humoristisch Nederlands, en ook daardoor is de tekst nog steeds het lezen waard.

